

Zuhal Demir

**Vlaams minister van Onderwijs, Justitie
en Werk**

Koning Albert II-laan 7, 6de verdieping
1210 BRUSSEL

T 02 552 61 00

kabinet.demir@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be

Aan mevrouw Leen Van Heurck
Administrateur-generaal
Vlaamse Onderwijsraad
Zenithgebouw 19de verdieping
Koning Albert II-laan 37
1030 Brussel

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
		ZD/KO	
vragen naar/e-mail		telefoonnummer	datum
Kasper Ossenblok		02/552 61 00	
kasper.ossenblok@vlaanderen.be			

Betreft: Adviesaanvraag VLOR - Decreet levensbeschouwelijke vakken

Geachte,

Op 30/01/2026 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken.

Mag ik u vriendelijk verzoeken over dit ontwerp van decreet binnen een termijn van dertig dagen het advies van de VLOR te willen verstrekken?

Ik bezorg u deze brief en de documenten die erbij gaan via elektronische post.

Met vriendelijke groeten,

Getekend door: Zuhal Demir (Signature)
Getekend op: 2026-02-04 10:00:51 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

Demir Zuhal

Vlaamse
overheid

Zuhal Demir

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Vergadering van vrijdag 30 januari 2026

VR PV 2026/5 - punt 0015

Betreft :

Levensbeschouwelijke vakken

Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken

Principiële goedkeuring m.h.o. op onderhandelingen en adviesaanvragen

(VR 2026 3001 DOC.1322/1TER, VR 2025 1912 DOC.1322/2, VR 2026 3001 DOC.1322/3TER en VR 2025 1912 DOC.1322/4)

Beslissing :

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet en aan de bijbehorende memorie van toelichting,
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming:
  - 2.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR),
  - 2.2. te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken voornoemd voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties,
  - 2.3. te gelasten voornoemd voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het vrij gesubsidieerd onderwijs voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties,
  - 2.4. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies en voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst,
  - 2.5. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald

in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies en voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

Getekend door: Vanholle Maarten Bert F
Getekend op: 2026-01-30 17:35:14 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Vanholle Maarten Vlaamse
overheid

Maarten VANHOLLE,

Secretaris.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse
onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de
levensbeschouwelijke vakken
              - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet verbetert de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken door scholen meer flexibiliteit te bieden en door een administratieve vereenvoudiging bij de aanstelling van een leerkracht levensbeschouwelijke vakken. In het licht van de toekomstige besparingsoefening biedt het decreet ook de mogelijkheid aan schoolbesturen om de dienstanciënniteit die leerkrachten levensbeschouwelijke vakken verwierven, te valoriseren in functie van maximale tewerkstellingsmogelijkheden in een ander vak.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: basis- en secundair onderwijs

Beleidsmatige doelstelling: hervorming van de levensbeschouwelijke vakken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voor het voorontwerp van decreet werden de volgende adviezen verkregen:

- Wetgevingstechnisch en taaldvies op 9 december 2025 (nr. 2025/523)
- JoKER-advies op 4 december 2025
- Advies van Inspectie van Financiën op 1 december 2025

2. INHOUD

Dit voorontwerp van decreet houdt een flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken in.

Doelstelling van het Regeerakkoord en het centenboekje

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 stelt het volgende:

“Het opsplitsen van leerlingen in het officieel onderwijs per levensbeschouwing is organisatorisch moeilijk. We maken daarom voor het officieel onderwijs de omslag naar een model waarin we twee uur interlevensbeschouwelijke dialoog voorzien in het basis en secundair onderwijs binnen de lessentabel.”

In de Vlaamse Begroting 2025-2029, toegevoegd aan het Regeerakkoord, is daarnaast een besparing op de levensbeschouwelijke vakken van 33 miljoen in 2026 en 100 miljoen per jaar vanaf 2027 voorzien.

Omdat de besparingen ingaan vanaf schooljaar 2026-2027 worden enkele maatregelen genomen om de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken te verbeteren en om de besparingen te realiseren.

Organisatorische optimalisaties

De organisatie van de levensbeschouwelijke vakken vormt een uitdaging. We nemen daarom verschillende maatregelen om de organisatie te flexibiliseren:

1. We maken het mogelijk voor scholen om de uren van het levensbeschouwelijk onderwijs te bundelen, bijvoorbeeld 4 uren levensbeschouwelijk onderwijs per 2 weken. Deze flexibiliteit biedt scholen meer ruimte om rekening houdend met de lokale context het levensbeschouwelijk onderwijs te organiseren.
2. We zullen voorzien dat de cursussen levensbeschouwelijke vakken niet meer parallel georganiseerd moeten worden. Dit vereist een aanpassing van diverse besluiten van de Vlaamse Regering. Het loslaten van het verplicht parallelisme kan er niet toe leiden dat leerlingen die een bepaalde levensbeschouwelijke cursus volgen, meer of andere lessen krijgen dan leerlingen kiezen voor een andere levensbeschouwelijke cursus.
3. Het financieringssysteem laat toe dat lestijden volgens het bestaande mechanisme worden overgedragen. Ook maken de recente aanpassingen van de regelgeving over lesbijwoning in een andere school in het basisonderwijs en interactief afstandsonderwijs in het secundair onderwijs het mogelijk om alles flexibeler te organiseren.

We faciliteren zo maximaal de samenwerking tussen scholen, zonder daarbij het recht op levensbeschouwelijk onderwijs uit te hollen of de keuzevrijheid van ouders te verhinderen.

Herziening van de financiering

Het huidige financieringsmodel voor het levensbeschouwelijk onderwijs wordt herzien zodat leerlingen minder snel worden opgesplitst in kleine groepen. Hierbij wordt niet geraakt aan het recht van elke ouder om te kiezen voor levensbeschouwelijk onderricht in één der erkende levensbeschouwingen of niet-confessionele zedenleer.

Wel wordt gezorgd voor een meer rationele financiering, grotere klasgroepen, graadklassen, klassen over onderwijsvormen heen (in het secundair onderwijs) en minder voordelige splitsingsnormen. De klassplitsingsnormen voor de minder gevolgde cursussen liggen bijvoorbeeld zeer laag. Zo kan in het gewoon basisonderwijs een minder gevolgde cursus vanaf 10 leerlingen, opgesplitst worden bij een veelvoud van 5 leerlingen wanneer de overeenstemmende leerlingengroep van de meest gevolgde cursus opsplitst. In het gewoon secundair onderwijs kunnen de minder gevolgde cursussen ook gesplitst worden in 2 klassen vanaf 10 leerlingen (in drie klassen vanaf 21 leerlingen, in vier klassen vanaf 28 leerlingen enz.... per volledige schijf van 7 leerlingen). Het aantal klassen van de minder gevolgde cursussen kan nooit het aantal klassen van de meest gevolgde overschrijden.

De berekeningswijze van de lestijden/uren-leraar levensbeschouwelijke vakken zijn opgenomen in verschillende besluiten van de Vlaamse Regering. De berekeningswijze zal dus in die besluiten van de Vlaamse Regering gewijzigd worden. Daarnaast wordt een specifieke delegatie naar de Vlaamse Regering voorzien voor het buitengewoon secundair onderwijs (nu wordt dit immers niet geregeld).

Door deze principes al mee te geven in de memorie van toelichting geven we al de krijtlijnen mee over hoe we de besparingen zullen realiseren. Daarom wordt niet ingegaan op de opmerking van de Inspecteur van Financiën om dit onderdeel te schrappen in de memorie van toelichting.

Personeel

In deze tijden van lerarentekort, willen we zoveel mogelijk leerkrachten aan boord houden. De leerkrachten levensbeschouwelijke vakken, die naar aanleiding van de uit te voeren besparing of in de toekomst lesuren zouden verliezen, willen we zo maximaal mogelijk toeleiden naar andere vakken.

Om dat te kunnen doen, werken we drempels in de regelgeving weg. Zo zullen we het bijvoorbeeld mogelijk maken dat schoolbesturen de dienstanciënniteit die leerkrachten LBV verwierven in de levensbeschouwelijke vakken valoriseren in functie van maximale tewerkstellingsmogelijkheden in een ander vak.

In haar advies vraagt de Inspectie van Financiën zich af waarom de beperking tot 290 dagen niet geldt voor de niet-levensbeschouwelijke lesgevers en waarom het schoolbestuur niet verplicht wordt om deze anciënniteit mee te tellen.

De dienstanciënniteit wordt per ambt opgebouwd, waardoor leerkrachten levensbeschouwelijke vakken die naar een ander vak/ambt overstappen vandaag per definitie opnieuw moeten beginnen met het opbouwen van dienstanciënniteit. Het principe om een schoolbestuur de mogelijkheid te bieden om onder bepaalde voorwaarden prestaties die werden geleverd in een bepaald ambt tot 290 dagen te laten gelden in een ander ambt, geldt trouwens vandaag al als een bestaande uitzondering in de decreten rechtspositie. Door deze mogelijkheid te beperken tot het valideren van maximaal 290 dagen (het equivalent voor 1 schooljaar aan prestaties), is het de bedoeling om de mobiliteit te stimuleren met behoud van bepaalde rechten, zonder daarom al te grote competitieve effecten binnen de schoolteams te creëren.

Deze bepaling wordt als een mogelijkheid voor een schoolbestuur ingeschreven, omdat dit eenzijdig opleggen als verplichting een contraproductief effect zou kunnen hebben. In dergelijk geval zou een personeelslid dat voordien prestaties in een ander ambt heeft geleverd, bij indienstneming

onmiddellijk bepaalde statutaire rechten verwerven zonder dat het schoolbestuur daar kan op ingrijpen. Dat zou de maatregel niet aantrekkelijk maken voor schoolbesturen.

We zullen bij besluit ook mogelijk maken dat vast benoemde leerkrachten LBV kunnen worden wedertewerkgesteld als leerkracht (onderwijzer, leraar secundair onderwijs, ...), voor zover ze hiervoor een vereist bekwaamheidsbewijs (verplichte wedertewerkstelling) of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs (vrijwillige wedertewerkstelling) hebben.

Van voordracht naar een visum voor leerkrachten levensbeschouwelijk onderwijs

Het huidige systeem waarbij een leerkracht LBV bij elke aanstelling in een school moet worden voorgedragen door de erkende instanties en verenigingen van de betrokken godsdienst of niet-confessionele zedenleer, wordt vervangen door een visum. Dit visum, dat toegekend wordt door de erkende instanties of verenigingen, bevestigt dat de leerkracht door de erkende instanties of verenigingen erkend wordt en geschikt verklaard om het betrokken levensbeschouwelijk vak te geven en zal gelden als aanstellingsvoorwaarde. Deze beleidswijziging is geïnspireerd op het visum-systeem zoals dat vandaag al in de Franstalige Gemeenschap bestaat.

Door deze wijziging wordt de aanstellingsprocedure vereenvoudigd: schoolbesturen en directies moeten bij een tijdelijke aanstelling, vaste benoeming, mutatie, ... enkel nagaan of het personeelslid over een geldig visum beschikt. De nood aan individuele voordrachten en tussenkomst van inspecteurs bij elke stap verdwijnt, wat de administratieve lasten vermindert en de organiseerbaarheid voor scholen vergroot.

De erkenningsbevoegdheid van de erkende instanties en verenigingen blijft behouden: zij bepalen de geschiktheid van de (kandidaat) leerkrachten LBV en kunnen het visum intrekken indien nodig. Deze bijsturing zorgt er ook voor dat de inspecteurs LBV meer ruimte krijgen om zich te focussen op de begeleiding, coaching en evaluatie van leerkrachten LBV.

Inspectie van Financiën vraagt zich in haar advies af of de handelingsvrijheid van de erkende instanties en verenigingen niet onevenredig beperkt wordt. In het huidige systeem van voordracht kan een erkende instantie of vereniging via de concrete voordracht voor elke (wijziging van) aanstelling bepalen of de leerkracht geschikt is voor een specifiek levensbeschouwelijk vak in een specifiek onderwijsniveau, en in het secundair onderwijs eventueel zelfs in een bepaalde graad. Die specificiteit valt in het nieuwe systeem weg.

Scholen en schoolbesturen moeten zich bij de aanstelling van leerkrachten wel houden aan de bekwaamheidsbewijzen. Die geven immers aan in welk vak, welke onderwijsniveau(s) en in welke graden en onderwijsvormen een leerkracht aangesteld kan worden. Het visum zal gelden voor alle opdrachten waarvoor betrokkene over een bekwaamheidsbewijs beschikt. De erkende instanties en verenigingen blijven bevoegd voor het vastleggen van die bekwaamheidsbewijzen, die bekrachtigd worden door de Vlaamse regering.

Bovendien zullen de erkende instanties en verenigingen het visum ook te allen tijde kunnen intrekken. Dat zorgt ervoor dat een erkende instantie een visum bijvoorbeeld kan uitreiken aan een personeelslid onder de voorwaarde dat het personeelslid binnen een bepaalde termijn een bijkomende professionalisering realiseert in functie van het geven van het levensbeschouwelijke vak. En als het personeelslid dan uiteindelijk niet aan die voorwaarde voldoet, heeft de erkende instantie de volle bevoegdheid om het visum terug in te trekken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit decreet heeft geen budgettaire impact. De budgettaire impact zal blijken uit de wijzigingen van de desbetreffende besluiten van de Vlaamse Regering.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 1 december 2025. Er is geen begrotingsakkoord nodig. De replieken op de bijkomende opmerkingen van de Inspectie van Financiën zijn opgenomen bij de inhoudelijke toelichting bij de maatregelen.

B. ESR-TOETS

Geen impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Volgend op de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken wordt advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Het voorontwerp van decreet zal voorgelegd worden aan de bevoegde onderhandelingscomités.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken en de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister van bevoegd voor onderwijs te gelasten:
  - a. Over voormeld voorontwerp van decreet een advies in winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR);
  - b. De minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken voormeld voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties;
  - c. Voormeld voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het vrij gesubsidieerd onderwijs voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties.
3. de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd tekst, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991

Art. 2. Aan artikel 3 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 mei 2024, wordt een punt 47° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“47° visum: een schriftelijke toelating die de geschiktheid van een personeelslid bewijst om een bepaalde godsdienst of de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen..”.

Art. 3. Aan artikel 4, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 juni 2007 en gewijzigd bij de decreten van 15 juni 2018, 6 juli 2018 en 9 juli 2021, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Voor de toepassing van hoofdstuk III in het basis- en secundair onderwijs kan de raad van bestuur de diensten die een personeelslid gepresteerd heeft in een ambt van leerkracht levensbeschouwelijk onderricht in het basis- of secundair onderwijs, beschouwen als diensten die gepresteerd zijn in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel in het basis- en secundair onderwijs. De raad van bestuur kan daarbij voor een personeelslid diensten in

aanmerking nemen voor maximaal 290 dagen. Het aantal dagen wordt berekend conform paragraaf 1.”.

Art. 4. In artikel 17 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 6 juni 2025, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt punt 6° opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“6° voor een aanstelling als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht een visum hebben voor de godsdienst in kwestie of voor de niet-confessionele zedenleer. De bevoegde instantie van de godsdienst levert het visum af om die godsdienst te onderwijzen en de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer levert het visum af om de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen. Het visum geldt voor onbepaalde duur. De bevoegde instantie van de godsdienst of de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer kan het visum altijd intrekken als de bevoegde instantie in kwestie van oordeel is dat het personeelslid niet langer geschikt is;”;

2° paragraaf 5 wordt opgeheven.

Art. 5. In artikel 31 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 november 2023, wordt paragraaf 2 opgeheven.

Art. 6. In artikel 37, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij het decreet van 9 juli 2021, wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 7. In artikel 86, 9°, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2007 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, wordt de zinsnede “, aan de opdracht van de leerkracht levensbeschouwelijk onderricht een einde maakt” vervangen door de woorden “het visum van de leerkracht levensbeschouwelijk onderricht intrekt”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991

Art. 8. In artikel 4 van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991, het laatst gewijzigd bij het decreet van 6 juni 2025, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 9. Aan artikel 5 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2023, wordt een punt 36° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“36° visum: een schriftelijke toelating die de geschiktheid van een personeelslid bewijst om een bepaalde godsdienst of de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen.”.

Art. 10. Aan artikel 6, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 juni 2007 en gewijzigd bij de decreten van 15 juni 2018, 6 juli 2018 en 9 juli 2021, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Voor de toepassing van hoofdstuk III kan de inrichtende macht in het basis- en secundair onderwijs de diensten die een personeelslid gepresteerd heeft in een ambt van leerkracht levensbeschouwelijk onderricht in het basis- of secundair onderwijs, beschouwen als diensten die gepresteerd zijn in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel in het basis- en secundair onderwijs. De inrichtende macht kan daarbij voor een personeelslid diensten in aanmerking nemen voor maximaal 290 dagen. Het aantal dagen wordt berekend conform paragraaf 1.”.

Art. 11. In artikel 19, §1, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2023, wordt punt 4° opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“4° voor een aanstelling als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht een visum hebben voor de godsdienst in kwestie of voor de niet-confessionele zedenleer. De bevoegde instantie van een godsdienst levert het visum af om die godsdienst te onderwijzen en de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer levert het visum af om de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen. Het visum geldt voor onbepaalde duur. De bevoegde instantie van de godsdienst of de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer kan het visum altijd intrekken als de bevoegde instantie in kwestie van oordeel is dat het personeelslid niet langer geschikt is.”.

Art. 12. In artikel 60 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt punt 9° vervangen door wat volgt:

“9° vanaf het ogenblik waarop de bevoegde instantie van de betrokken eredienst of de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer het visum van de leerkracht levensbeschouwelijk onderricht intrekt;”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 13. Aan artikel 41, §1, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wordt de volgende zin toegevoegd:

“De lestijden kunnen, mits behoud van het totale lestijdenpakket over het schooljaar, gegroepeerd worden aangeboden.”.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Art. 14. Aan artikel 97 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wordt de volgende zin toegevoegd:

“De lesuren kunnen, mits behoud van het totale lesurenpakket over het schooljaar, gegroepeerd worden aangeboden.”.

Art. 15. In artikel 300 van dezelfde codex worden voor het eerste lid drie leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“Er worden een aantal lesuren voorbehouden voor het onderwijzen van de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie toegekend.

Het eerste lid is alleen van toepassing op de structuuronderdelen met levensbeschouwelijk onderricht in de basisvorming.

De Vlaamse Regering bepaalt de berekeningswijze van het aantal lesuren om de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie te onderwijzen die aan een school kunnen worden toegekend.”.

Hoofdstuk 6. Slotbepaling

Art. 16. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2026.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE ONDERWIJSDECRETEN, WAT BETREFT DE FLEXIBLISERING VAN DE ORGANISATIE VAN DE LEVENSBESCHOUWELIJKE VAKKEN

Samenvatting

Dit decreet verbetert de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken door scholen meer flexibiliteit te bieden en door een administratieve vereenvoudiging bij de aanstelling van een leerkracht levensbeschouwelijke vakken. In het licht van de toekomstige besparingsoefening biedt het decreet ook de mogelijkheid aan schoolbesturen om de dienstanciënniteit die leerkrachten levensbeschouwelijke vakken verwerven, te valoriseren in functie van maximale tewerkstellingsmogelijkheden in een ander vak.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 stelt het volgende:

"Het opsplitsen van leerlingen in het officieel onderwijs per levensbeschouwing is organisatorisch moeilijk. We maken daarom voor het officieel onderwijs de omslag naar een model waarin we twee uur interlevensbeschouwelijke dialoog voorzien in het basis en secundair onderwijs binnen de lessentabel."

In de Vlaamse Begroting 2025-2029, toegevoegd aan het Regeerakkoord, is daarnaast een besparing op de levensbeschouwelijke vakken van 33 miljoen in 2026 en 100 miljoen per jaar vanaf 2027 voorzien.

B. Inhoud

1. Probleemstelling en omgevingsanalyse

1.1. Huidige context

Het recht op levensbeschouwelijk onderricht op school is verankerd in de Grondwet (art. 24). Alle leerlingen die leerplichtig zijn, hebben recht op morele of religieuze opvoeding ten laste van de gemeenschap.

In het vrij onderwijs kunnen scholen ervoor kiezen om één der erkende godsdiensten (anglicaanse, Israëlitische, islamitische, protestantse, orthodoxe en rooms-katholieke), niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing (of eigen cultuur en religie in het secundair onderwijs) of een keuze tussen een of meerdere godsdiensten en/of niet-confessionele zedenleer aan te bieden.

Het zijn de scholen die bepalen welke levensbeschouwelijke vakken er worden aangeboden. Er worden wekelijks twee aanvullende lestijden voor het inrichten van de levensbeschouwelijke vakken gesubsidieerd in het basisonderwijs. Vanuit de basisomkadering kan er wekelijks maximaal 1 uur bijkomend worden ingezet voor levensbeschouwing. In het secundair onderwijs krijgen scholen wekelijks twee uren-leraar, voorbehouden voor het onderwijzen van de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie.

Scholen van het officieel onderwijs bieden tot het einde van de leerplicht de keuze aan tussen onderricht in één der erkende godsdiensten (anglicaanse, Israëlitische, islamitische, protestantse, orthodoxe en rooms-katholieke) en de niet-confessionele zedenleer (art. 24, §1, laatste lid Gw). Scholen bieden dus per definitie al deze levensbeschouwelijke vakken aan. Het is de vraag van de ouders die bepaalt welke levensbeschouwelijke vakken er effectief worden ingericht. Alle leerlingen volgen twee uur per week een levensbeschouwelijk vak tenzij ze om een vrijstelling vragen. Leerlingen kunnen kiezen voor een vrijstelling bij religieuze of morele bezwaren, maar ze zijn verplicht om de vrijgekomen lesuren te gebruiken voor de eigen ethische vorming.

De overheid legt geen minimumdoelen of eindtermen vast voor de levensbeschouwelijke vakken. Het zijn de erkende instanties van de erkende erediensten en de erkende vereniging van de niet-confessionele gemeenschap (hierna: EI&V) die de inhoud autonoom vastleggen en de lesgevers voordragen en inhoudelijk evalueren (de evaluatie van de leerkracht gebeurt in samenspraak met de schoolleider). De leerplannen zijn de exclusieve bevoegdheid van de EI&V. Deze bevoegdheid voor de EI&V vloeit voort uit artikelen 19, 21 en 24 van de Grondwet. De leerplannen moeten wel in overeenstemming zijn met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en respecteren de goedgekeurde eindtermen en minimumdoelen. Verder respecteren de leerplannen ook de interlevensbeschouwelijke competenties.

Uit de bevoegdheden en werking van de EI&V volgt dat het levensbeschouwelijk onderwijs in Vlaanderen tot doel heeft om leerlingen in te wijden in een specifieke religieuze traditie. Het doel is om hen te helpen de geloofsovertuigingen, praktijken en waarden van die religie te begrijpen en te internaliseren. Leerkrachten levensbeschouwelijke vakken worden niet alleen verwacht inhoudelijk expert te zijn in hun vakgebied, maar mogen ook getuigend lesgeven vanuit een specifieke levensbeschouwelijke identiteit. In het levensbeschouwelijk onderwijs staat het

principe centraal dat men lesgeeft in een bepaalde levensbeschouwing, eerder dan over de levensbeschouwingen.

1.2. Organisatorische uitdagingen

De organisatie van het levensbeschouwelijk onderwijs in het officieel onderwijs stelt scholen voor grote uitdagingen, bijvoorbeeld bij het opstellen van de lessenroosters, de versnipperde opdrachten van leraren, de vele verschillende levensbeschouwingen die aangeboden worden, het lerarentekort, het voorzien van voldoende lokalen, etc. De berekening van de aanvullende lestijden in het basisonderwijs en de uren-leraar in het secundair onderwijs voor levensbeschouwelijke vakken is ingewikkeld. Voor levensbeschouwingen met weinig leerlingen leidt dit soms tot de toekenning van aanvullende lestijden in verschillende scholen voor zeer weinig leerlingen.

De berekening van de omkadering voor levensbeschouwelijke vakken is gebaseerd op (klas)splitsingsnormen. Deze normen worden toegepast op de gebruikelijke teldag (meestal 1 februari van het schooljaar voordien). Er dienen tijdens het lopende schooljaar herrekeningen te gebeuren als een bepaald levensbeschouwelijk vak wegvalt of voor het eerst wordt ingericht. Door de zeer lage klassplitsingsnormen voor de minder gevolgde cursussen (zie verder), hebben die herrekeningen vaak een organisatorische weerslag, aangezien klassen snel moeten opgesplitst worden.

1.3. Grondwettelijke context

1.3.1. Het recht op levensbeschouwelijk onderwijs

Het recht op levensbeschouwelijk onderwijs is opgenomen in artikel 24 van de Grondwet. De relevante passages van artikel 24 luiden als volgt:

"§ 1. (...) De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. [In wat volgt aangeduid als art. 24 § 1, vierde alinea] (...)

§ 3. (...) Alle leerlingen die leerplichtig zijn, hebben ten laste van de gemeenschap recht op een morele of religieuze opvoeding."

Artikel 24 § 1, vierde alinea Gw. houdt in essentie een verplichting in voor officiële scholen om een keuze aan te bieden tussen de diverse levensbeschouwingen. Paragraaf 3 waarborgt het recht van vrije scholen om een vorm van morele of religieuze opvoeding aan te bieden ten laste van de Gemeenschap. De organisatievrijheid van de erediensten wordt gewaarborgd in artikelen 19 en 21 van de Grondwet.

Het keuzerecht voor leerlingen uit artikel 24 § 1, vierde alinea Gw., wordt strikt geïnterpreteerd. Het Grondwettelijk Hof formuleert dit als volgt:

*"Door de openbare overheden die scholen inrichten, te verplichten de keuze te bieden tussen het onderwijs in een van de erkende godsdiensten en dat in de niet-confessionele zedenleer, heeft de Grondwetgever een fundamenteel recht omschreven. Ten aanzien van dit onderricht moet, wegens de aard van de in het geding zijnde beginselen, een gelijke vrijheid, en niet een vrijheid die min of meer omvangrijk is naar gelang van het aantal leerlingen, worden gegarandeerd."*¹

Uit de Grondwet volgt dus de verplichting voor het officieel onderwijs om aan elke leerling de vrije keuze tussen onderwijs in een van de erkende godsdiensten of niet-confessionele zedenleer aan te bieden. Het recht op levensbeschouwelijk onderwijs geldt bovendien voor elke leerling en kan niet afhankelijk worden gesteld van een minimumaantal leerlingen. Het Grondwettelijk Hof stelt het als volgt:

*"De beginselen verankerd in de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet worden in acht genomen: het bestaan van een les godsdienst of zedenleer is geenszins afhankelijk van het aantal ingeschreven leerlingen."*²

Omdat de besparingen ingaan vanaf schooljaar 2026-2027 worden enkele maatregelen genomen om de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken te verbeteren en om de besparingen te realiseren.

1.3.2. Ingrijpen in organisatie en financiering

Verplichte organisatorische en financiële optimalisaties binnen het lessenrooster zijn grondwettelijk mogelijk in zoverre ze de geboden keuze niet verhinderen, ondermijnen of bestraffen en moeten bovendien getoetst worden aan de inrichtingsvrijheid.

Er zijn dus mogelijkheden voor organisatorische en financiële optimalisaties. Het is vaste adviespraktijk van de Raad van State en het Grondwettelijk Hof dat het recht op subsidiëring beperkt wordt door de noodzaak om de beschikbare financiële middelen te verdelen onder de verschillende opdrachten van de gemeenschap. Zo stelt het Grondwettelijk Hof specifiek wat betreft de levensbeschouwelijke vakken het volgende:

"Uit de parlementaire voorbereiding van het aangevochten decreet volgt dat de decreetgever het voorzichtig en besparend beheer (« gestion prudente et rigoureuse ») heeft willen uitbreiden tot de lessen godsdienst en zedenleer waardoor het reeds mogelijk zou zijn geweest te bezuinigen in de organisatie van

---

¹ GWH 15 juli 1999, nr. 90/99.

² GWH 15 juli 1999, nr. 90/99, B.6.3.

de andere lessen, een einde heeft willen maken aan het buitengewoon preferentiële stelsel (« régime extraordinairement préférentiel ») die de minst gevolgde lessen genoten en moeilijkheden met betrekking tot de organisatie heeft willen doen verdwijnen (Franse Gemeenschapsraad, C.R.I., 1997-1998, nr. 15, pp. 40, 41, 85 en 86). Hoewel dergelijke doelstellingen wettig zijn, mogen zij niet indruisen tegen de in artikel 24 van de Grondwet verankerde beginselen. Elke maatregel die van dien aard zou zijn dat hij de in artikel 24, § 1, vierde lid, geboden keuze verhindert, ondermijnt of bestraft zou, al was die economisch gerechtvaardigd, die bepaling schenden.”³

In die zaak oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de wijzigingen aan het financieringssysteem van de levensbeschouwelijke vakken door de Franse Gemeenschap in overeenstemming waren met de Grondwet. Het betrof een verregaande aanpassing van de financiering van de levensbeschouwelijke vakken waarbij leerjaren van de minder gevolgde cursussen werden gegroepeerd in graadklassen bij weinig leerlingen. Daarbij werd het verplicht parallelisme losgelaten.

De overheid heeft dus een zekere vrijheid om in te grijpen in de organisatie en financiering van het levensbeschouwelijk onderwijs en om bijvoorbeeld beleidsmaatregelen te nemen die ervoor zorgen dat er op een meer rationele en efficiënte manier wordt omgegaan met overheidsmiddelen. Zeker ook in het licht van het lerarentekort voor sommige levensbeschouwelijke vakken kunnen grotere klasgroepen een antwoord bieden op dit tekort. Daarbij moet de overheid wel garanderen dat de keuzevrijheid van de ouders niet verhinderd wordt en de mogelijkheid om daadwerkelijk les te geven niet te zeer gehypothekeerd wordt.

2. Beleidsmaatregelen en doelstelling

2.1. Organisatorische optimalisaties

De organisatie van de levensbeschouwelijke vakken vormt een uitdaging. Er worden dan ook verschillende maatregelen genomen om de organisatie van het levensbeschouwelijk onderwijs te flexibiliseren.

Ten eerste wordt het mogelijk gemaakt voor scholen om de lessen van het levensbeschouwelijk onderwijs te bundelen en bijvoorbeeld 4 uren levensbeschouwelijk onderwijs per 2 weken aan te bieden. Deze flexibiliteit biedt scholen meer ruimte om rekening houdend met de lokale context het levensbeschouwelijk onderwijs te organiseren. Voor de berekening van de omkadering blijft wel gerekend worden met (gemiddeld) 2 uur per week. Deze toegekende omkadering kan echter flexibel en gebundeld ingezet worden.

---

³ GwH nr. 90/99 van 15 juli 1999.

Ten tweede zal de mogelijkheid voorzien worden om de cursussen niet meer parallel te organiseren. In het basisonderwijs is immers voorzien dat deze cursussen verplicht parallel moeten worden georganiseerd. Het loslaten van het verplicht parallelisme kan er niet toe leiden dat leerlingen die een bepaalde levensbeschouwelijke cursus volgen, meer of andere lessen krijgen dan leerlingen die kiezen voor een andere levensbeschouwelijke cursus. Aangezien het verplicht parallel aanbieden van de levensbeschouwelijke vakken in de desbetreffende besluiten van de Vlaamse Regering wordt geregeld (zie bijv. artikel 18 BVR van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs) zal dit ook via besluit gewijzigd worden.

Bovendien laat het financieringssysteem toe dat lestijden volgens het bestaande mechanisme worden overgedragen. Ook maken de recente aanpassingen van de regelgeving over lesbijwoning in een andere school in het basisonderwijs en interactief afstandsonderwijs in het secundair onderwijs het mogelijk om alles flexibeler te organiseren.

Door het creëren van deze mogelijkheden krijgen scholen, gemeenten en de scholengroepen van het Gemeenschapsonderwijs meer ruimte om onderling af te stemmen en afspraken te maken over de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken, zonder dat er hiervoor bijkomende verplichtingen over samenwerkingen worden opgenomen.

Deze maatregelen sluiten ook aan bij de voorstellen die zijn opgenomen in het jaarverslag 2022-2023 en 2023-2024 - inspectie en begeleiding levensbeschouwelijke vakken van de EI&V over de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken. De EI&V hebben deze uitdagingen onderzocht samen met het OVSG in de OVSG-resonantiegroep. Zo worden er maatregelen voorgesteld om lesuren/lestijden levensbeschouwelijke vakken samen te nemen en worden onder meer het (tijdelijk of gedeeltelijk) loslaten van de parallelle organisatievorm en het organiseren van LBV via interactief afstandsonderwijs voorgesteld.

2.2. Herziening van de financiering

Het huidige financieringsmodel voor het levensbeschouwelijk onderwijs wordt herzien zodat leerlingen minder snel worden opgesplitst in kleine groepen. Hierbij wordt niet geraakt aan het recht van elke ouder om te kiezen voor levensbeschouwelijk onderricht in één der erkende levensbeschouwingen of niet-confessionele zedenleer.

Wel wordt gezorgd voor een meer rationele financiering, grotere klasgroepen, graadklassen, klassen over onderwijsvormen heen (in het secundair onderwijs) en minder voordelige splitsingsnormen. De klassplitsingsnormen voor de minder

gevolgde cursussen liggen bijvoorbeeld zeer laag. Zo kan in het gewoon basisonderwijs een minder gevolgde cursus vanaf 10 leerlingen, opgesplitst worden bij een veelvoud van 5 leerlingen wanneer de overeenstemmende leerlingengroep van de meest gevolgde cursus opsplitst. In het gewoon secundair onderwijs kunnen de minder gevolgde cursussen ook gesplitst worden in 2 klassen vanaf 10 leerlingen (in drie klassen vanaf 21 leerlingen, in vier klassen vanaf 28 leerlingen enz.... per volledige schijf van 7 leerlingen). Het aantal klassen van de minder gevolgde cursussen kan nooit het aantal klassen van de meest gevolgde overschrijden.

De berekeningswijze van de lestijden/uren-leraar levensbeschouwelijke vakken zijn opgenomen in verschillende besluiten van de Vlaamse Regering en zullen dus in de desbetreffende besluiten van de Vlaamse Regering gewijzigd worden.

Voor de berekening van de uren-leraar voor de levensbeschouwelijke vakken in het buitengewoon secundair onderwijs ontbreekt op dit moment een decretaal/regelgevend kader. Er wordt daarom in een delegatie voorzien om dit te regelen via BVR (zoals het ook voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en het gewoon secundair onderwijs geregeld wordt).

In de berekening van de globale puntenenveloppe is het aantal toegekende uren voor levensbeschouwelijke vakken een berekeningsparameter. Als dit aantal uren daalt, daalt ook de globale puntenenveloppe.

2.3. Personeel

We willen zoveel mogelijk gemotiveerde en opgeleide leerkrachten aan boord houden. De leerkrachten levensbeschouwelijke vakken, die naar aanleiding van de door te voeren besparing of in de toekomst lesuren zouden verliezen, willen we maximale kansen bieden op een andere positie binnen onderwijs. Om dat te kunnen doen, werken we zoveel mogelijk drempels in de regelgeving weg. Zo maken we in dit decreet mogelijk dat schoolbesturen de verworven dienstanciënniteit van leerkrachten levensbeschouwelijke vakken kunnen meenemen naar een ander vak of ambt.

Naast deze maatregelen zullen we ervoor zorgen dat vastbenoemde leerkrachten levensbeschouwelijke vakken kunnen worden wedertewerkgesteld.

Het principe van de voordracht door de erkende levensbeschouwelijke instantie of vereniging van een personeelslid als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht wordt vervangen door een visum, dat toegekend wordt door de bevoegde instantie, en elk personeelslid bij een aanstelling als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht moet kunnen voorleggen. Analoog aan de werkwijze in de Franstalige Gemeenschap, zal het visum gelden als bewijs dat het personeelslid door de bevoegde instantie van de betrokken godsdienst of door de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer geschikt wordt geacht om de betrokken

godsdienst, respectievelijk de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen. Het bezit van dit visum wordt voor een personeelslid dat een aanstelling wenst in een ambt van leerkracht levensbeschouwelijk onderricht dan een specifieke bijkomende aanstellingsvoorwaarde.

Door het bezit van een visum als bijkomende aanstellingsvoorwaarde in te schrijven in de decreten rechtspositie wordt de aanstellingsprocedure van een leerkracht levensbeschouwelijk onderricht vereenvoudigd.

Nu voorziet de regelgeving immers dat een directeur of een schoolbestuur bij elke aanstelling in elke loopbaanfase (tijdelijke aanstelling, vaste benoeming, nieuwe affectatie, mutatie, ...) van een leerkracht levensbeschouwelijk onderricht moet rekening houden met een voordracht van het personeelslid in kwestie door de bevoegde instantie van de betrokken godsdienst of door de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer. Zonder deze voordracht kan de directeur of het schoolbestuur immers geen rechtsgeldige aanstelling of vaste benoeming toewijzen aan een personeelslid als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht. Elke aanstelling vergt dus telkens een vraag aan en een tussenkomst van de betrokken bevoegde instantie, ook als er omwille van tijdelijke afwezigheid een vervangende leerkracht moet aangesteld worden.

Door de individuele voordracht voor elke loopbaanfase voor een leerkracht levensbeschouwelijk onderricht te vervangen door een algemene voorwaarde, nl. het bezitten van een visum van de bevoegde instantie als aanstellingsvoorwaarde, worden de opeenvolgende loopbaanfases voor een directeur en schoolbestuur administratief vereenvoudigd. Het volstaat dan immers dat een directeur of schoolbestuur bij een tijdelijke aanstelling of vaste benoeming nagaat of het betrokken personeelslid als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht in het bezit is van een geldig visum voor het onderwijzen van de betrokken godsdienst of voor de niet-confessionele zedenleer. Er is dan geen toetsing bij de inspecteur levensbeschouwelijke vakken meer nodig voor elke nieuwe aanstelling of benoeming, wat de organiseerbaarheid van het levensbeschouwelijk onderwijs voor de school en het schoolbestuur vergemakkelijkt.

Het vervangen van de voordracht door een visum doet geen afbreuk aan de bevoegdheden van de bevoegde instantie van de betrokken eredienst of van de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer. Door het principe van de toekenning van een visum behouden zij hun bevoegdheid om inhoudelijk te bepalen of een personeelslid al of niet geschikt is voor het onderwijzen van de betrokken godsdienst of van de niet-confessionele zedenleer. Deze bevoegdheid houdt ook in dat de bevoegde instantie te allen tijde het visum kan intrekken als zij van mening is dat het personeelslid in kwestie niet langer geschikt is om de betrokken godsdienst of de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen.

3. Impactanalyse

3.1. Kind- en Jongereneffectrapport (JoKER)

In het Regeerakkoord is een besparing opgenomen op de levensbeschouwelijke vakken. In het regeerakkoord is ook de omslag naar twee uur interlevensbeschouwelijke dialoog in plaats van de levensbeschouwelijke vakken

voorzien. Het aantal uren levensbeschouwing wordt in voorliggend decreet dus niet verminderd. Hierop wordt dus niet verder ingegaan in de JoKER.

Leerlingen in het officieel onderwijs hebben het recht op de keuze tussen de verschillende levensbeschouwelijke vakken. Dit keuzerecht verzekert de vrijheid van religie van het kind en de ouders. Echter is de huidige uitwerking van dit systeem zeer complex en duur. Daarom is in het Regeerakkoord een doelstelling opgenomen om de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken te verbeteren en om te besparen.

De nuloptie (niet-besparen) is hier dus geen mogelijkheid. Uit dit decreet volgt dat de 2 uren levensbeschouwelijk onderwijs gegarandeerd blijven voor elke leerling. Voor de besparingen die opgenomen worden in de besluiten van de Vlaamse Regering zal er dus rekening gehouden moeten worden met het grondwettelijk verzekerde recht op levensbeschouwelijk onderwijs.

Verder wordt de mogelijkheid gecreëerd om de lessen te bundelen en bijvoorbeeld vier uur levensbeschouwelijk onderwijs te geven om de twee weken in plaats van twee uur. Deze mogelijkheid biedt meer flexibiliteit aan scholen dan de nuloptie (wekelijks twee uur) en tegelijkertijd blijft het recht op levensbeschouwelijk onderwijs gegarandeerd. Er is dus geen nadelig effect op de doelgroep (de kinderen die levensbeschouwelijk onderwijs volgen).

3.2. Budgettaire impact

Dit decreet heeft geen budgettaire impact. De budgettaire impact zal blijken uit de wijzigingen van de desbetreffende besluiten van de Vlaamse Regering.

3.3. Bestuurlijke impact

Voorliggende decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

4. Implementatie

Dit decreet zal in werking treden op 1 september 2026. De uitvoering start dus vanaf het schooljaar 2026-2027.

C. Totstandkomingsprocedure

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gemeenschapsbevoegdheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet rechtspositie personeelsleden
gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991

- parallel Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet rechtspositie personeelsleden
gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991

Artikel 2 en 9

Het begrip visum wordt gedefinieerd voor toepassing in de decreten rechtspositie
van 27 maart 1991.

Het visum is een schriftelijke verklaring die de bevoegde instantie van de betrokken
godsdienst of de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer aan een
personeelslid aflevert en die bevestigt dat het personeelslid in kwestie geschikt
wordt geacht voor het onderwijzen van de godsdienst of de niet-confessionele
zedeleer.

Het visum geldt voor onbepaalde duur. De bevoegde instantie van de betrokken
godsdienst of van de niet-confessionele zedenleer kan het visum weliswaar ten
allen tijd intrekken als ze conform haar bevoegdheden van mening is het
personeelslid in kwestie niet langer geschikt acht om de betrokken godsdienst of
de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen.

Artikel 3 en 10

Deze artikelen geven in het GO! de raad van bestuur en in het gesubsidieerd
onderwijs het schoolbestuur de mogelijkheid om de dienstancienniteit die een
leermeester levensbeschouwelijke vakken in dat ambt verworven heeft, bij een
aanstelling in een ander wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend
personeel in het basis- of secundair onderwijs voor maximaal 290 dagen mee te
nemen.

Artikel 8

Het principe van de voordracht door de bevoegde instantie van de betrokken
godsdienst of door de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer van
een personeelslid als leerkracht levensbeschouwelijk onderricht bij een tijdelijke
aanstelling en een vaste benoeming wordt vervangen door de toekenning van een
visum dat een personeelslid bij een aanstelling als leerkracht levensbeschouwelijk

onderricht kan voorleggen. Dit visum geldt als bewijs dat het personeelslid door de bevoegde instantie van de betrokken godsdienst of door de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer geschikt wordt geacht om de betrokken godsdienst, respectievelijk de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen. Het bezit van dit visum wordt voor een personeelslid dat een aanstelling wenst in een ambt van leerkracht levensbeschouwelijk onderricht dan een specifieke bijkomende aanstellingsvoorwaarde.

Artikel 4 en artikel 11

Het visum geldt als een bijkomende aanstellingsvoorwaarde voor de tijdelijke aanstelling in een opdracht in een betrekking van leraar levensbeschouwelijk onderricht.

Het bezit van het visum als aanstellingsvoorwaarde voor een opdracht als leraar levensbeschouwelijk onderricht houdt in dat de directeur of het schoolbestuur het bezit van dat visum samen met de andere decretale aanstellingsvoorwaarden controleert bij de tijdelijke aanstelling van het betrokken personeelslid.

Artikel 5 en 6

Het bezit van een visum voor het onderwijzen van de betrokken godsdienst of van de niet-confessionele zedenleer wordt een bijkomende aanstellingsvoorwaarde voor het betrokken personeelslid.

Dat houdt in dat er bij een affectatie of mutatie van een personeelslid dat benoemd is als leraar levensbeschouwelijk onderricht enkel moet nagegaan worden of die vaste benoeming nog steeds in orde is. Er is dan ook geen voordracht meer nodig van de bevoegde instantie voor dergelijke personeelsbewegingen.

Het bezit van het visum toont immers de geschiktheid van het personeelslid in kwestie aan. De plaats van tewerkstelling die wijzigt door een affectatie of mutatie heeft inhoudelijk niets te maken met geschiktheid van het betrokken personeelslid om de godsdienst/zedenleer te onderwijzen.

Dit vergt dan ook geen goedkeuring van een derde partij, maar is een beslissing van de werkgever in kwestie, i.c. het betrokken schoolbestuur met akkoord van het betrokken personeelslid, net als dit het geval is voor een affectatie of mutatie van een personeelslid in een ander ambt in onderwijs.

Artikel 7 en 12

De bevoegde instantie van de betrokken godsdienst of van de niet-confessionele zedenleer die het visum voor een leraar levensbeschouwelijk onderricht uitreikt, kan dit visum ook steeds weer intrekken als ze het personeelslid in kwestie niet langer geschikt acht om de betrokken godsdienst of de niet-confessionele zedenleer te onderwijzen.

Het intrekken van het visum van leerkracht levensbeschouwelijk onderricht door de bevoegde instantie betekent dat het betrokken personeelslid niet langer voldoet aan een decretale aanstellingsvoorwaarde. Dat houdt dan ook in dat er een einde aan de opdracht moet worden gesteld door het schoolbestuur in de vorm van een ambtshalve ontslag. Dat is vandaag trouwens ook al zo wanneer de bevoegde instantie aan het schoolbestuur meedeelt dat het de voordracht van het betrokken personeelslid intrekt.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat de wekelijkse lestijden levensbeschouwelijke vakken gegroepeerd kunnen worden aangeboden (dus bijvoorbeeld om de twee weken vier uur).

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Artikel 14

Dit artikel bepaalt dat de wekelijkse lessen levensbeschouwelijke vakken gegroepeerd kunnen worden aangeboden (dus bijvoorbeeld om de twee weken vier uur).

Artikel 15

Dit artikel voorziet in een delegatie naar de Vlaamse Regering om voor het buitengewoon secundair onderwijs de berekeningswijze van de lesuren voor het onderwijzen van de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie te bepalen. Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest van 17 maart 2004 (nr. 41/2004) bevestigd dat de delegatie voor de berekeningswijze van de aanvullende lestijden godsdienst, niet-confessionele zedenleer en cultuurbeschouwing in het basisonderwijs in overeenstemming is met het legaliteitsbeginsel. Bijgevolg is ook deze delegatie in overeenstemming met de Grondwet.

Hoofdstuk 6. Slotbepaling.

Artikel 16

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Interfederaal Korps van de
Inspectie van Financiën

Vlaamse Regering

Bert Vanbergen

bert.vanbergen@vlaanderen.be

Contactpersoon

martienaa.vanwynendaele@vlaanderen.be

Brussel, 1 december 2025

NOTA AAN MEVROUW Z. DEMIR

**Vlaams minister van Onderwijs,
Justitie en Werk**

UW REFERENTIE

ONZE REFERENTIE
BV/2025004954

DATUM VAN ONTVANGST

26 november 2025

BETREFT

**Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat
betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken**

1. Het dossier

Het voorgelegde dossier bevat

- de adviesaanvraag bij IF
- de nota aan de leden van de Vlaamse Regering
- 2 bijlagen (de memorie van toelichting en het ontwerp van decreet)

De hoogdringendheid wordt ingeroepen.

2. Beknopte samenvatting van het dossier

Het regeerakkoord 2024-2029 wenst de bestaande levensbeschouwelijke vakken in het officieel onderwijs te vervangen door twee uur interlevensbeschouwelijke dialoog. Daarnaast voorziet het centenboekje een besparing van 100 miljoen euro op de organisatie van levensbeschouwelijke vakken vanaf schooljaar 2026-2027.

Voorliggend voorontwerp van decreet voorziet in het kader hiervan enkele maatregelen:

- Vandaag moet de erkende instantie van de erkende eredienst¹ of de erkende vereniging van de niet-confessionele gemeenschap (EIV) bij elke tijdelijke aanstelling(-swijziging), mutatie of benoeming de leerkracht expliciet voordragen. Dit wordt vervangen door een eenmalig en onbeperkt geldig visum dat de EIV aan een leerkracht toekent. Als de EIV het visum intrekt, volgt ambtshalve ontslag. Dit geldt zowel voor het officieel als gesubsidieerd onderwijs.
- Schoolbesturen zullen in de toekomst dienstanciënniteit tot 290 dagen verworven in een levensbeschouwelijk vak mogen meetellen als dienstanciënniteit gepresteerd in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel. Dit geldt zowel voor het officieel als gesubsidieerd onderwijs.
- Basis- en secundaire scholen zullen levensbeschouwelijke vakken gegroepeerd mogen inrichten (vb. 4 uur godsdienst om de 2 weken i.p.v. 2 uur elke week).
- De berekeningswijze van de lesuren levensbeschouwing² in het buitengewoon secundair onderwijs wordt gedelegeerd naar de Vlaamse regering. Dit is naar analogie met de bestaande regeling voor het basisonderwijs.

De voorziene inwerkingtreding is 1 september 2026.

3. Opmerkingen van de Inspectie van Financiën

3.1 Wettigheid en regelmatigheid

3.1.1 De MvT motiveert omstandig a.d.v. arresten van het Grondwettelijk Hof waarom de inrichting van een interlevensbeschouwelijk vak niet mogelijk is. Daardoor blijft deze bepaling uit het regeerakkoord dode letter. IF neemt hier akte van.

3.1.2 Het visum zal onbeperkt geldig zijn. Dit is een administratieve vereenvoudiging. De vraag stelt zich echter of men hiermee de handelingsvrijheid in concreto van de EIV niet onevenredig beperkt. De EIV kan het visum enkel nog toekennen of intrekken maar niet clausuleren of automatisch beperkt geldig maken³. Een EIV kan nu vb. via de concrete voordracht voor elke (wijziging van) aanstelling bepalen of de leerkracht geschikt is voor een specifiek vak in een specifieke graad in een specifiek niveau.

3.1.3 De schoolbesturen krijgen de mogelijkheid om de "levensbeschouwelijke" dienstanciënniteit te laten meetellen voor niet-levensbeschouwelijke vakken en dit tot max. 290 dagen. Dit vergroot de potentiële werkzekerheid voor de leerkrachten (vlugger TADD-recht, wedertewerkstelling). Dit is belangrijk voor deze leerkrachten als er in de toekomst bespaard zou worden op de financiering van het levensbeschouwelijk onderwijs.

Wel dient erop gewezen te worden dat de beperking tot 290 dagen niet geldt voor de niet-levensbeschouwelijke lesgevers waardoor deze hoger gerangschikt kunnen worden als er meerdere kandidaten voor 1 TADD-betrekking zijn. Ook is het

---

¹ Anglicaanse, Israëlitische, islamitische, protestantse, orthodoxe en rooms-katholieke godsdienst

² Godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie

³ Vb. i.f.v. afleggen bijkomende interne vorming van de EIV

schoolbestuur niet verplicht deze anciënniteit mee te tellen. Het is niet duidelijk gemotiveerd waarom dit onderscheid er moet blijven. De kans bestaat dus dat dit voor heel wat "overbodig" geworden leerkrachten onvoldoende soelaas zal bieden.

3.2 Doelmatigheid en budgettaire weerslag

Een hervorming van het levensbeschouwelijk onderwijs dient vanaf schooljaar 2026-2027 recurrent 100 miljoen euro op te brengen. Voorliggend VO van decreet bevat geen enkele concrete maatregel die hiertoe bijdraagt. Er is geen budgettaire impact. Wel bespreekt de MvT en NVR enkele algemene pistes om een besparing te realiseren zoals een andere klassplitsingsnorm of het gegroepeerd (digitaal) inrichten van levensbeschouwelijke vakken. Deze mogelijke toekomstige maatregelen hebben geen direct verband met het VO van decreet en kunnen best uit de MvT gehaald worden.

De voorziene besparing is aanzienlijk en zal waarschijnlijk de concrete werking van heel wat scholen ingrijpend wijzigen (bijkomende investeringen ICT-onderwijs, afspraken met andere scholen, ...). IF betreurt bijgevolg de onduidelijkheid die blijft ook al begint over 30 dagen het nieuwe budgettaire jaar. Een globaal, concreet budgettair onderbouwd dossier inclusief de OBVR's die blijkbaar de besparing zullen moeten vertalen, was aangewezen geweest.

3.3 Lokale besturen

Er is geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

---

4. Besluit

Ook al voert dit VO van decreet het regeerakkoord niet uit (3.1.1), kan de Inspectie van Financiën -gelet op het ontbreken van een budgettaire impact- een gunstig advies aan voorliggend voorontwerp van decreet verlenen. Hierbij maakt ze wel de suggestie om het voorziene visum meer te conditioneren (3.1.2) en om beter te motiveren waarom er een onderscheid blijft tussen leerkrachten niet- levensbeschouwelijke vakken en de overige leerkrachten (3.1.3). Ten slotte wijst IF er expliciet op dat het tot op vandaag onvoldoende duidelijk is hoe de voorziene besparing concreet gerealiseerd gaat worden (3.2).

Met toepassing van artikel 31 §2 2° van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

Bert Vanbergen
Inspecteur-generaal van Financiën

Bert Vanbergen (Signature)
advies IF
2025.12.01 10:28:53 +01'00'

Stein De Witte
Inspecteur van Financiën stagiair

Stein De
Witte
(Signature)

Digitaal
ondertekend door
Stein De Witte
(Signature)
Datum: 2025.11.30
23:56:56 +01'00'

AFSCHRIFTEN

Aan de heer minister-president van de Vlaamse Regering

Aan de heer Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Aan de heer secretaris-generaal van het Departement Financiën en Begroting

Aan mevrouw de secretaris-generaal van het Departement Onderwijs

Aan de heer inspecteur van Financiën, de coördinator